

Wzór odwołania dla rencistów rodzinnych po funkcjonariuszach, którzy pełnili służbę przed i po 1990 roku

[miejsce], [data]

Sąd Okręgowy w Warszawie

XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych

za pośrednictwem:

Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji

ul. Pawińskiego 17/21

02-106 Warszawa

Odwołujący/-a się:

[imię i nazwisko składającego odwołanie]

[PESEL składającego odwołanie]

[adres składającego odwołanie]

Organ:

Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji

ul. Pawińskiego 17/21

02-106 Warszawa

dotyczy: decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z [data decyzji], [numer decyzji].

ODWOŁANIE

- I. Działając w imieniu własnym, na podstawie art. 477¹⁰ § 1 k.p.c. w zw. z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w zw. z art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straż Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. 2016, poz. 2270), **wnoszę odwołanie** od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z [data

decyzji, [numer decyzji], która została mi doręczona w dniu [data odbioru przesyłki], i zaskarżam w/w decyzję w całości.

II. Zaskarżonej decyzji **zarzucam:**

- 1) **Naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 2 Konstytucji RP**, polegające na arbitralnym obniżeniu przysługującej mi renty rodzinnej, co narusza zasadę ochrony praw nabytych i zasadę sprawiedliwości społecznej, a także zasadę zaufania obywatela do państwa i tworzonych przez nie prawa oraz niedziałania prawa wstecz, wynikające z zasady demokratycznego państwa prawnego;
- 2) **Naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 67 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP** polegające na arbitralnym obniżeniu przysługującej mi renty rodzinnej, co stanowi nieproporcjonalne i nieuzasadnione naruszenie przysługującego mi prawa do zabezpieczenia społecznego;
- 3) **Naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 30 oraz art. 47 Konstytucji RP w zw. z art. 8 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności** polegające na naruszeniu mojej godności, prawa do ochrony czci, dobrego imienia, prawa do prywatności i prawa do poszanowania życia rodzinnego, poprzez przyjęcie, że służba mojego [męża, ojca, innej właściwej osoby] stanowiła „służbę na rzecz totalitarnego państwa”, a tym samym arbitralne przypisanie mojemu [mężowi, ojcu, innej właściwej osobie] - winy za działania związane z naruszeniami praw człowieka, których dopuszczali się niektórzy przedstawiciele władzy publicznej PRL oraz niektórzy funkcjonariusze organów bezpieczeństwa PRL, a do których on/ona w żaden sposób się nie przyczynił/a;
- 4) **Naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 32 ust. 1 w zw. z art. 64 ust. 1 i 2 oraz art. 67 ust. 1 Konstytucji RP w zw. z art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności w zw. z art. 14 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności**, polegające na nieuzasadnionym, dyskryminującym zróżnicowaniu moich uprawnień o charakterze majątkowym wynikających ze służby członka mojej rodziny po roku 1990 i obniżeniu świadczeń rentowych należnych mi z tytułu tej służby, w stosunku do członków rodzin osób, które nie pełniły służby w okresie PRL, w sposób naruszający zasadę równości wobec prawa;
- 5) **Naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 45 ust. 1 w zw. z art. 10 ust. 1 i 2 Konstytucji RP oraz art. 42 ust. 1 Konstytucji RP w zw. z art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności**, polegające na zastosowaniu represji bez wykazania winy indywidualnej, zastąpienie w tym zakresie władzy sądowniczej władzą ustawodawczą i odwróceniu w ten sposób zasady domniemania niewinności przez uznanie wszystkich funkcjonariuszy będących w służbie przed 31 lipca 1990 r. za winnych działań zasługujących na penalizację;
a w konsekwencji powyższych naruszeń:
- 6) **Naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 64 ust. 1 i 2 w zw. z art. 67 ust. 1 w zw. z art. 71 ust. 1 zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP w zw. z art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności w zw. z art. 14**

Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, polegające na arbitralnym naruszeniu moich osobistych praw majątkowych i prawa do poszanowania mienia, które podlegają równej dla wszystkich ochronie, na skutek nieproporcjonalnego naruszenia mojego prawa do zabezpieczenia społecznego, co stanowi przejaw nieuzasadnionej represji ekonomicznej.

III. W oparciu o powyższe zarzuty, **wnoszę o:**

- 1) **zmianę zaskarżonej decyzji** przez przyznanie mi świadczenia rentowego w dotychczasowej wysokości, tj. w kwocie złotych brutto;
- 2) **zasądzenie** od Organu na moją rzecz **kosztów postępowania** według norm przepisanych.

IV. Jednocześnie **wnoszę o:**

- 1) **przeprowadzenie dowodów** z [tylko, jeżeli w danej sprawie występują szczególne okoliczności – doznanie poważnego uszczerbku na zdrowiu w związku ze służbą, uzyskanie odznaczeń po 1990 roku, a już szczególnie przestanki wskazane w art. 24a ust. 4 ustawy, ponieważ to osoba uprawniona do świadczenia musi udowodnić, że przed rokiem 1990, bez wiedzy przełożonych, członek rodziny podjął współpracę i czynnie wspierała osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego – w tej sytuacji konieczne będzie również sformułowanie zarzutu naruszenia art. 24a ust. 4 ustawy zaopatrzeniowej w pkt II odwołania];

– np. zeznań świadka zam.

– np. [tytuł dokumentu załączonego do odwołania]

....

na okoliczności wskazane w treści uzasadnienia;

[w braku szczególnych okoliczności sprawy wnioski dowodowe należy pominąć a powyższy punkt usunąć w całości]

- 2) rozpoznanie sprawy także w razie mojej nieobecności.

UZASADNIENIE

Stan faktyczny

[zwięzły opis indywidualnej sytuacji Odwołującego/-cej się – podanie okresu służby członka rodziny w konkretnych formacjach, ewentualne szczególne okoliczności związane ze służbą np. doznanie uszczerbku na zdrowiu, uzyskanie odznaczeń po 1990 r., śmierć w związku ze służbą, wskazanie

decyzji pierwotnie ustalającej wysokość świadczenia i – w razie wystąpienia – decyzji obniżającej jego wysokość na podstawie ustawy z 2009 r.]

W dniu [data odbioru przesyłki] została mi doręczona decyzja Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (dalej: „Organ” lub „ZER MSWiA”) z [data decyzji], [numer decyzji]. Zaskarżoną decyzją Organ:

- obniżył wskaźnik użyty do obliczania wysokości mojej renty rodzinnej do wysokości 0% podstawy wymiaru za każdy rok służby mojego [męża, ojca, innej właściwej osoby] w okresie od dnia [data] do dnia [data]
- ustalił wysokość mojej renty rodzinnej na kwotę [wysokość renty rodzinnej wskazana w treści decyzji].

Nowelizacja ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym z 16 grudnia 2016 r.

Postawę prawną zaskarżonej decyzji w mojej sprawie stanowiły art. [numery artykułów wskazane w treści decyzji] ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straż Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. 2016, poz. 708 ze zm., dalej: „ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym”).

Zastosowane w mojej sprawie przepisy ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym zostały wprowadzone z mocy ustawy z 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straż Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. 2016, poz. 2270, dalej: „**nowelizacja ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym z 16 grudnia 2016 r.**”). Budzą one daleko idące wątpliwości w zakresie ich zgodności z Konstytucją RP i Konwencją o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (dalej: „EKPCz” lub „Konwencja”). Wątpliwości te dotyczą zarówno kwestii formalnych, związanych z przebiegiem prac legislacyjnych nad projektem: prowadzeniem konsultacji publicznych, jak i trybem uchwalenia nowelizacji ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym z 16 grudnia 2016 r., oraz materialnej zgodności przepisów z ustawą zasadniczą i Konwencją.

Nowelizacja ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym z 16 grudnia 2016 r. została uchwalona w niezwykle pośpiesznym tempie, przy braku odpowiednich konsultacji publicznych. Samo przyjęcie projektu nowelizacji przez Sejm RP nastąpiło w dniu 16 grudnia 2016 r., po przeniesieniu obrad do Sali Kolumnowej Sejmu RP. Już w tym zakresie powziąć można wątpliwości odnośnie do samej formalnej prawidłowości uchwalenia nowelizacji ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym z 16 grudnia 2016 r.

W toku prac legislacyjnych projekt nowelizacji ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym z 16 grudnia 2016 r. został jednoznacznie negatywnie oceniony przez Sąd Najwyższy¹. Sąd Najwyższy w pełni podzielił stanowiska, jakie zostały przedstawione w 6 zdaniach odrębnych do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 24 lutego 2010 r., sygn. K 6/09, wskazując, między innymi, że: *system emerytalny (rentowy) nie mogą być instrumentem prowadzenia polityki represyjnej przez Państwo. Oznacza to, że służba w określonej instytucji czy formacji nie może być uznana za samodzielne i wyłączne kryterium różnicowania wysokości emerytalnych (rentowych) uprawnień. Tym bardziej nie może być rodzajem kary, a zarazem formą odpowiedzialności zbiorowej*². W opinii Sądu Najwyższego wskazano, że obniżenie wskaźnika podstawy wymiaru emerytury prowadzi wręcz do uznania służby jako okresu, w którym praca nie była w ogóle wykonywana, podczas gdy nawet obecnie nie uznaje się pracy w dawnych służbach mundurowych za nielegalną i zalicza się ją do emerytalnego stażu pracy. Nowelizacja ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym wprowadziła – zdaniem Sądu Najwyższego – reżim specjalny, bardziej rygorystyczny bowiem okres indywidualnej pracy (w obojętnym charakterze i na obojętnym stanowisku) w latach 1944 – 1990 w ustawowo wskazanych instytucjach traktuje się gorzej od okresu nieskładkowego w systemie Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zdaniem Sądu Najwyższego: *bardziej korzystne na emerytów (rencistów) byłoby skazanie wyrokiem karnym za przestępstwo umyślne, gdyż osoby te – z punktu widzenia zasad ustalania świadczeń do emerytury – byłyby w zdecydowanie lepszej sytuacji, aniżeli te, które przestępstwa nie popełniły*³

SN podkreśla także, że: *trzeba także pamiętać o osobach, które w trakcie służby nie wykonywały żadnych czynności (ani nawet nie miały takiej możliwości), które można by zakwalifikować do kategorii czynności represyjnych (oprawczych, zbrodniczych etc związanych z funkcjonowaniem w okresie PRL aparatu represji), jak również tych, którzy przeszli pozytywną weryfikację*⁴.

Szczególnie istotna pozostaje sytuacja funkcjonariuszy, którzy w 1990 r. przeszli pozytywnie weryfikację (postępowanie kwalifikacyjne) prowadzoną przez Komisję Kwalifikacyjną do Spraw Kadr Centralnych i wojewódzkie komisje kwalifikacyjne powołane przez Radę Ministrów. Komisje formułowały opinię o kandydacie. Wojewódzkie komisje kwalifikacyjne wydawały pozytywną opinię o kandydacie w razie stwierdzenia, że odpowiada on wymogom przewidzianym dla funkcjonariusza danej służby lub pracownika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, określonym w ustawie oraz powzięcia przekonania, że posiada on kwalifikacje moralne do pełnienia służby, zwłaszcza gdy: 1) w toku dotychczasowej służby nie dopuścił się naruszenia prawa, 2) wykonywał swoje obowiązki służbowe w sposób nie naruszający praw i godności innych osób oraz 3) nie wykorzystywał stanowiska służbowego do celów pozasłużbowych. W tym kontekście Sąd Najwyższy podkreśla, że: *[p]rzeprowadzona weryfikacja miała zatem na celu nie tylko ocenę przydatności funkcjonariusza do służby w demokratycznej Polsce, ale także ocenę jego dotychczasowej służby w Polsce komunistycznej, również w płaszczyźnie moralnej. Tym samym zweryfikowanie, a następnie ponowne zatrudnienie byłych funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa PRL, stanowiło swoiste oświadczenie,*

¹ Opinia Sądu Najwyższego do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, druk sejmowy nr 1061, dostępna pod adresem: orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/0/47A50D2CC87C2BD3C1258089004AF9B5/%24File/1061-001.pdf

² *Ibidem*, s. 2.

³ *Ibidem*, s. 3

⁴ *Ibidem*, s. 3.

wydane w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej przez organy władzy publicznej, iż będą oni traktowani w taki sam sposób jak pozostali funkcjonariusze służb powstałych po 1990 r. W tym świetle radykalne obniżenie świadczeń emerytalnych tych funkcjonariuszy stanowi niedotrzymanie zobowiązań ze strony państwa wobec tych funkcjonariuszy, przez co niewątpliwie dochodzi do naruszenia zasady zaufania do państwa i stanowionego prawa (art. 2 Konstytucji RP)⁵.

W opinii do projektu nowelizacji ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym, uchwalonej przez Sejm 16 grudnia 2016 r. Sąd Najwyższy wskazał, że szczególnie problem dotyczy zgodności projektowanej regulacji z zasadą ochrony praw nabytych, wywodzonej z zasady państwa prawnego (art. 2 Konstytucji). Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że rozumowanie – jakie zdawało się przyświecać autorom projektu ustawy – oparte na założeniu, że skoro służba w organach (podmiotach) wskazanych w projekcie miała charakter nieakceptowany z punktu widzenia aktualnej oceny tych organów, to osoby, które pełniły służbę w tych organach korzystają z emerytalnych uprawnień w sposób niesłuszny (niesprawiedliwy). W ocenie Sądu Najwyższego brak jest podstaw, aby wyłącznie ze względu na służbę przed 1 sierpnia 1990 r. pozbawiać możliwości uwzględnienia służby na rzecz Państwa Polskiego po tej dacie w wymiarze wynikającym z prawa obowiązującego w chwili nabycia uprawnień. W ocenie Sądu Najwyższego projekt ustawy nowelizujący ustawę o zaopatrzeniu emerytalnym, uchwalony przez Sejm 16 grudnia 2016 r.: *ma charakter represyjny, przez co dochodzi do naruszenia konstytucyjnej zasady podziału władzy (art. 10 Konstytucji). (...) [n]aruszenie art. 10 Konstytucji RP polega na przekroczeniu ustrojowego zakresu uprawień przez władzę ustawodawczą, ponieważ w istocie to ona, zamiast władzy sądowniczej, wymierza przedmiotowej grupie osób określony rodzaj kary⁶.*

W trakcie prac legislacyjnych nad projektem nowelizacji ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym, negatywną opinię o projekcie przedstawiła również Helsińska Fundacja Praw Człowieka⁷. W opinii Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka wskazano między innymi, że szeroki zakres podmiotowy ustawy prowadzi do stygmatyzacji określonej kategorii osób bez wyraźnych zindywidualizowanych podstaw faktycznych. Fundacja zauważyła, że użyta w projekcie ustawy definicja „służby na rzecz państwa totalitarnego” wskazuje na pierwszeństwo przed „służbą na rzecz III RP” – taki automatyzm jest nieproporcjonalnym ograniczeniem praw związanych z zabezpieczeniem społecznym⁸.

W ocenie Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, zaproponowane w projekcie nowelizacji ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym, uchwalonym 16 grudnia 2016 r. *rozwiązania legislacyjne stanowią zaprzeczenie zasady zaufania obywatela do państwa (art. 2 Konstytucji)*. Fundacja wskazała, że: *wszelkie odstępstwa od zasady ochrony praw nabytych – będącej przejawem konstytucyjnej zasady zaufania obywatela do państwa – powinny być oparte na mechanizmach odpowiedzialności indywidualnej funkcjonariuszy (...). Opiniowana ustawa <<przywracająca sprawiedliwość społeczną>> jest wprowadzana 27 lat po upadku reżimu komunistycznego w Polsce. Co więcej, projektowana ustawa jest drugą ustawą <<dezubekizacyjną>>. O nieskuteczności pierwszej ustawy mają świadczyć*

⁵ *Ibidem*, s. 3-4.

⁶ *Ibidem*, s. 5-6.

⁷ Opinia Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (druk sejmowy nr 1061), dostępna pod adresem: www.hfhr.pl/wp-content/uploads/2016/12/HFPC_opinia_13122016.pdf

⁸ *Ibidem*, s. 3.

zbyt wysokie – zdaniem projektodawcy – świadczenia emerytalne funkcjonariuszy PRL. Fakt dokonania weryfikacji byłych funkcjonariuszy PRL w 1990 r., a następnie przeprowadzenie tzw. dezubekizacji w 2009 r. zmienia znacząco ciężar dowodu, którego należy oczekiwać od państwa przy ewentualnych – kolejnych – zmianach emerytur funkcjonariuszy PRL w 2016 r., tj. 27 lat po transformacji ustrojowej⁹. Co istotne, Helsińska Fundacja Praw Człowieka wskazała, że negatywne stanowisko odnośnie do rządowego projektu nowelizacji ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym, przedstawił także Minister Spraw Zagranicznych, który argumentował, że jest to już druga zmiana prawa przewidująca kolejne obniżenie emerytur po ponad 25 latach od upadku komunizmu w Polsce, a z Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka wynika ogólny obowiązek zapewnienia odpowiedniej jakości prawa i konieczne jest zidentyfikowanie powodów ingerencji w materię, która dotyczy osób w podeszłym wieku, często schorowanych, dla których uzyskane świadczenie stanowi podstawowe źródło utrzymania¹⁰.

Projekt nowelizacji ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym, uchwalonej przez Sejm 16 grudnia 2016 r., został negatywnie oceniony także przez doktrynę prawa konstytucyjnego¹¹. Wskazano bowiem, że przepisy projektu rażąco naruszają zasady: zaufania do państwa i prawa oraz ochrony praw nabytych, (art. 2 Konstytucji), zasadę równości wobec prawa (art. 32 ust. 1 Konstytucji) oraz gwarancje należytego zabezpieczenia społecznego osób niezdolnych do pracy i szczególnie potrzebujących (art. 67 ust. 1, art. 69 i art. 71 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji). Podkreśla się również: *[p]rojekt jednolicie represjonuje wszystkich byłych funkcjonariuszy służb bezpieczeństwa, w tym również pozytywnie zweryfikowanych, służących bezpieczeństwu III RP; [p]rojekt nie jest nakierowany na wyrównanie rzeczywistych niesprawiedliwości, lecz ma charakter represyjno-odwetowy. Stanowi próbę wprowadzenia, niedopuszczalnej w demokratycznym państwie prawnym, zasady zbiorowej odpowiedzialności za działania aparatu służb bezpieczeństwa państwa PRL¹². W opinii podkreślono, że: [n]ie zasługuje na zaufanie prawodawcy, który po raz drugi, drastycznie obniża świadczenia emerytalne i pozbawia całości lub istotnej części otrzymywanego świadczenia inwalidów oraz uprawnionych po zmarłym niezdolnych do pracy lub nie mających możliwości zarobkowania krewnych ubezpieczonego. Takie działania ustawodawcy narusza zasadę zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa (art. 2 Konstytucji)¹³. Zauważono również, że [p]rojektodawca nie wskazał, dlaczego pierwszeństwo nad fundamentalnymi w demokratycznym państwie prawa gwarancjami zakazu podwójnego karania (art. 2 Konstytucji) oraz domniemania niewinności i zasady skazywania prawomocnym wyrokiem sądu (art. 42 i art. 45 ust. 1 Konstytucji) — należy przyznać poczuciu sprawiedliwości społecznej¹⁴. Z tego powodu w doktrynie za niedopuszczalne uznano stwierdzenie, że: adresaci projektu otrzymali świadczenia będące bezprawnym przywilejem od władz PRL. Projektowana regulacja jest niezgodna z zasadą ochrony praw nabytych (art. 2 Konstytucji),*

⁹ *Ibidem*, s. 4

¹⁰ *Ibidem*, s. 5

¹¹ Opinia prof. dr hab. Marka Chmaja w przedmiocie zgodności z Konstytucją projektu ustawy o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (wersja z dnia 24 listopada 2016 r.), dostępna pod adresem:

https://fssm.pl/ckfinder_pliki/files/Opinie%20prawne/2016.11.25_Opinia_prof.M.Chmaja_dot.projektu_ustawy_emeryt.pdf

¹² *Ibidem*, s. 23-24.

¹³ *Ibidem*, s. 24.

¹⁴ *Ibidem*, s. 24.

albowiem arbitralnie, bez uzasadnienia, bez ekwiwalentu pozbawia świadczeń osoby, które uzyskały je słusznie, w niepodległej Polsce, w sposób przewidziany przepisami prawa. (...) Projektodawca bez jakiegokolwiek postępowania sprawdzającego, uznał, iż wszystkie osoby pełniące bardzo szeroko pojętą służbę na rzecz <<totalitarnego państw>> (w tym pozytywnie zweryfikowane, pełniące następnie służbę w III RP) oraz ich najbliższe rodziny, nie zasługują, bez żadnego wyjątku, na równe traktowanie w stosunku do pozostałych funkcjonariuszy służb mundurowych¹⁵.

Podkreśla się również, że: [p]rawo do zabezpieczenia na wypadek niezdolności do pracy lub po osiągnięciu wieku emerytalnego jest podstawowym prawem człowieka; mieści się w nim prawo do zachowania realnej wartości przyznanych świadczeń. Pozbawienie uprawnionych praw nabytych do świadczeń emerytalno-rentowych narusza gwarancje wynikające z Konstytucji, nawet jeśli nie powoduje obniżenia tych świadczeń poniżej minimum egzystencji. Projekt zawiera regulacje niezgodne z art. 67 ust. 1, art. 69 i art. 71 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji¹⁶. Zwraca się przy tym uwagę, że: [w] projekcie negatywnie oceniono sam fakt podjęcia służby w organach bezpieczeństwa PRL — ze względu na jednoznacznie ujemną ocenę tych organów, a nawet sam fakt pokrewieństwa w stosunku do osób, które tę służbę podjęły. Pobudki takie nigdy nie powinny skutkować stosowaniem przez ustawodawcę instrumentów represji poprzez pozbawienie środków utrzymania i utrudnienie egzystencji emerytów i rencistów, w tym rencistów rodzinnych, nad którymi opieka jest konstytucyjnym obowiązkiem państwa¹⁷. Ponadto wskazuje się, że: [n]ie można uznać, iż właśnie teraz, po latach wypłacania świadczeń emerytalno-rentowych oraz rent rodzinnych, wydarzyło się coś wyjątkowego, co uzasadnia wprowadzenie kwestionowanych regulacji. Oznacza to, że projektodawcą powodują wyłącznie motywy polityczne, a takie nigdy nie powinny kierować działaniami prowadzącymi do ograniczenia lub pozbawienia konstytucyjnych praw lub wolności¹⁸.

Podkreślić również należy, że nowelizacja ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym z dnia 16 grudnia 2016 r. wykracza również poza aksjologiczne założenia i zakres regulacji ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 24, poz. 145), lecz przede wszystkim – w przeciwieństwie do ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. – nierówne traktowanie funkcjonariuszy i ich rodzin w odniesieniu do służby pełnionej po roku 1990. W toku postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym w przedmiocie ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. wielokrotnie podkreślano, że nie różnicuje ona praw funkcjonariuszy nabytych ze względu na służbę po 1990 r. na rzecz III RP. W swoim stanowisku Marszałek Sejmu podkreślał ówczasie, że: *Ustawa z 23 stycznia 2009 r. wiąże konsekwencje prawne w postaci modyfikacji systemu emerytalnego funkcjonariuszy tylko z okresem ich służby w organach bezpieczeństwa PRL. Nie ingeruje w prawa nabyte podczas służby po pozytywnym "zweryfikowaniu" przez komisje kwalifikacyjne. Podobnie Prokurator Generalny wskazywał, że: służba po roku 1990 także traktowana jest jednakowo, bez względu na to, czy dany funkcjonariusz uprzednio pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa, czy też nie. Kryterium to uznać należy za racjonalnie uzasadnione, a tym samym wprowadzone zróżnicowanie za sprawiedliwe. Nie można zatem uznać, iż*

¹⁵ *Ibidem*, s. 24.

¹⁶ *Ibidem*, s. 24-25.

¹⁷ *Ibidem*, s. 25.

¹⁸ *Ibidem*, s. 25.

kwestionowane rozwiązania naruszają art. 32 ust. 1 Konstytucji. Kierując się tym rozumowaniem Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 24 lutego 2010 r., sygn. akt K 6/09 stwierdził, że: Przyjęta przez ustawodawcę data graniczna - rok 1990 - służby w organach bezpieczeństwa Polski Ludowej wiąże się, na co trafnie zwrócił uwagę Prokurator Generalny, z przemianami ustrojowymi, jakie nastąpiły w Polsce, a których konsekwencją było rozwiązanie SB i utworzenie UOP (art. 129 ust. 1 ustawy o UOP). Służba w organach suwerennej Polski po roku 1990 także traktowana jest jednakowo, bez względu na to, czy dany funkcjonariusz uprzednio pełnił służbę w organach bezpieczeństwa Polski Ludowej, czy też nie. Konkludując, Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że kwestionowane przepisy są zgodne z art. 32 Konstytucji.

Nowelizacja ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym z dnia 16 grudnia 2016 r. w niczym nieuzasadniony sposób różnicuje jednak uprawnienia emerytalne i rentowe funkcjonariuszy oraz ich rodzin wywodzone z okresu służby po roku 1990. Wprowadzając bowiem w art. 24a ust. 2 regułę, zgodnie z którą renta rodzinna przysługująca po osobie, która pełniła służbę również przed 31 lipca 1990 r. nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej renty rodzinnej wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszonej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, doprowadził do sytuacji, w której ten sam okres służby po 31 lipca 1990 r. może stać się podstawą wyliczenia świadczeń w zupełnie różnej wysokości – zdecydowanie niższej w wypadku członka rodziny osoby, która poza służbą po roku 1990 pełniła także – choćby przez jeden dzień – służbę w okresie wcześniejszym. Oznacza to bezpodstawne obniżenie świadczeń nabytych już po demokratycznych przemianach ustrojowych. W ten sposób pozbawia się rodziny funkcjonariuszy świadczeń zagwarantowanych przez państwo demokratyczne, które w ten sposób nie wywiązuje się ze swoich obowiązków wobec obywateli.

Ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. prowadzi zatem nie tylko do naruszenia uprawnień nabytych w związku ze służbą w PRL, lecz także do niejednokrotnie drastycznego obniżenia świadczeń należnych za okres służby w III RP. Również zatem kierując się motywami uzasadnienia wyroku z dnia 24 lutego 2010 r., sygn. akt K 6/09 należy uznać ją za rażąco sprzeczną z zasadą demokratycznego państwa prawnego.

Uzasadnienie zarzutów

Z mocy zaskarżonej decyzji, Organ ustalił wysokość mojej renty rodzinnej na kwotę [wysokość renty wskazana w treści decyzji]. Zaskarżona decyzja została wydana w oparciu o art. [numery artykułów wskazane w treści decyzji] ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym.

W mojej ocenie przepisy ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym, wprowadzone z mocy nowelizacji ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym z 16 grudnia 2016 r., będące podstawą wydania zaskarżonej decyzji w mojej sprawie, są sprzeczne z Konstytucją i Konwencją. Wydana na podstawie niezgodnych z Konstytucją RP i Konwencją, a w konsekwencji naruszająca moje podstawowe prawa, decyzja Dyrektora ZER MSWiA nie może się ostać.

Zaskarżona decyzja, wydana na podstawie przepisów nowelizacji ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym z 16 grudnia 2016 r., przede wszystkim narusza zasadę ochrony praw nabytych i zasadę

sprawiedliwości społecznej, wynikające z zasady demokratycznego państwa prawnego, określonej w art. 2 Konstytucji. Obniżenie przysługującego mi świadczenia rentowego z mocy zaskarżonej decyzji ma charakter arbitralny i stanowi formę represji, a nawet formę zbiorowej kary wobec wszystkich osób, które pełniły służbę w formacjach wymienionych w art. 13b ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym oraz najbliższych członków ich rodzin pobierających renty rodzinne. Przepisy nowelizacji ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym z 16 grudnia 2016 r. przesądzają, *ex lege* i bez przeprowadzenia postępowania dowodowego w tym zakresie, że wszystkie osoby, które pełniły służbę w formacjach i instytucjach wymienionych w art. 13b ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym, działały na rzecz niezdefiniowanego w ustawie „państwa totalitarnego”. Jak zauważono również w doktrynie w odniesieniu do tego sformułowania ustawy: *nadanie pojęciu „państwo totalitarne” szczególnego znaczenia, które można byłoby określić jako techniczne – gdyby służyło ono, czego nie czyni, legislacyjnemu dookreśleniu materii oraz gdyby nie miało określonego wydźwięku polityczno-ideologicznego, znajdującego się poza sferą analizy stricte prawnej. Ocena prawna nie może, w każdym razie, nie uwzględniać stanowiska przedstawicieli odpowiednich nauk społecznych, dla znaczącej większości których wydarzenia roku 1956 stanowiły istotną cezurę w dziejach „Polski Ludowej”, oddzielając okres państwa totalitarnego i okres państwa oczywiście niedemokratycznego, lecz już nie totalitarnego*¹⁹.

Obniżenie przysługującego mi świadczenia rentowego z mocy zaskarżonej decyzji nastąpiło po 27 latach od czasu zmiany ustroju w Polsce i opiera się na założeniu, że przyznane mi dotychczas świadczenia rentowe zostały uzyskane w sposób nienależny i niegodziwy, a sam fakt służby mojego [męża, ojca, innej właściwej osoby] w określonej formacji bądź instytucji w określonym czasie, przesądza o ponoszeniu przez niego/nią odpowiedzialności, a nawet winy, za naruszenia praw człowieka, których dopuszczały się władze publiczne w okresie PRL. Uchwalając nowelizację ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym z 16 grudnia 2016 r. ustawodawca posłużył się swoistym mechanizmem odpowiedzialności zbiorowej, uznając wszystkich funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa sprzed 1990 r. za odpowiedzialnych za utrwalanie systemu władzy komunistycznej w Polsce.

Mechanizm odpowiedzialności zbiorowej, jakim posłużył się ustawodawca w nowelizacji ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym z 16 grudnia 2016 r. wskazuje na naruszenie zasady trójpodziału władzy – oto bowiem ustawodawca, realizując funkcje prawodawcze – wystąpił również w roli władzy sądowniczej, „wymierzając ustawową sprawiedliwość” wszystkim funkcjonariuszom oraz ich rodzinom, zatrudnionym w formacjach i instytucjach wskazanych w art. 13b ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym, poprzez drastyczne obniżenie pobieranych dotychczas świadczeń rentowych. Władza ustawodawcza przypisała sobie funkcję władzy sądowniczej. Działanie takie jest nie do pogodzenia z zasadą trójpodziału władzy, wynikającą z art. 10 Konstytucji RP. Rolą sądu rozpoznającego moje odwołanie jest przeprowadzenie rzetelnego i sprawiedliwego procesu w sprawie zgodności z prawem decyzji wydanej w mojej sprawie, z uwzględnieniem zgodności podstawy prawnej tej decyzji z podstawowymi prawami człowieka i zasadą trójpodziału władzy, będącej fundamentem demokratycznego państwa prawnego.

¹⁹ Opinia prof. dr. hab. Huberta Izdebskiego pt. *Rozumienie terminów „totalitaryzm” i terminów pokrewnych w polskim języku prawnym i prawniczym* z dnia 1 marca 2017 r., s. 6, dostępna pod adresem: https://fssm.pl/ckfinder_pliki/files/Opinie%20prawne%20FSSM/FSSM_Opinia_H.Izdebski_2017.03.01_totalitaryzm.pdf

Obniżenie przysługującej mi renty rodzinnej z mocy zaskarżonej decyzji, stanowi nieproporcjonalne i nieuzasadnione naruszenie przysługującego mi prawa do zabezpieczenia społecznego, gwarantowanego przez art. 67 ust. 1 Konstytucji RP.

Pozbawienie mnie dotychczasowego świadczenia rentowego, i przyjęcie, że cały okres służby mojego [męża, ojca, innej właściwej osoby] nie wlicza się do stażu [jego/jej] pracy, prowadzi do naruszenia istoty prawa do zabezpieczenia społecznego. Naruszenie prawa do zabezpieczenia społecznego ma charakter nieproporcjonalny i nie jest również uzasadnione ochroną żadnych z wartości, jakie mogą uzasadniać ograniczenie konstytucyjnych praw i wolności jednostki, wskazanych w art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

Należy przy tym zauważyć, że zastosowanie w art. 15c ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 24a ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym wskaźnika 0% podstawy wymiaru - za każdy rok służby mojego [męża, ojca, innej właściwej osoby] na rzecz „totalitarnego państwa” uderza w istotę renty rodzinnej jako środka zabezpieczenia społecznego. Ustawodawca traktuje bowiem ten okres mojej służby jako okres, w którym mój [mąż, ojciec, inna właściwa osoba] nie wykonywał żadnej pracy i za który nie przysługuje mi żadne, najniższe nawet świadczenie emerytalne.

Podkreślić również należy, że pozbawienia mnie prawa do wszelkiego zabezpieczenia społecznego za okres służby mojego [męża, ojca, innej właściwej osoby] do 1990 roku stanowi również naruszenie zasady ciągłości służby przed i po 6 kwietnia 1990 r., która wyrażona jest w nadal obowiązującym art. 150 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o policji (tj. Dz.U. z 2016 r., poz. 1782).

Arbitralne obniżenie przysługującego mi świadczenia rentowego z mocy zaskarżonej decyzji, odczytywać trzeba jako formę nieuzasadnionej represji, a nawet formę wymierzenia mi kary za rzekome winy mojego [męża, ojca, innej właściwej osoby]. Wydanie zaskarżonej decyzji nastąpiło bez przeprowadzenia przez Organ postępowania sprawdzającego i weryfikującego zasadność, adekwatność, legalność, słuszność i proporcjonalność obniżenia przysługującego mi świadczenia rentowego. Takie postępowania organów władz publicznej, w sferze stosowania środków represyjnych wobec jednostki, narusza moje prawo do obrony i domniemanie niewinności.

Skutkiem wydania zaskarżonej decyzji w mojej sprawie jest nieuzasadnione i arbitralne, a przez to nieproporcjonalne naruszenie mojego prawa do zabezpieczenia społecznego, a w konsekwencji, naruszenie moich osobistych praw majątkowych, które podlegają równej dla wszystkich ochronie. Przysługujące mi świadczenie rentowe pozostaje pod ochroną art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, gwarantującego prawo do poszanowania mienia. Naruszenie tego prawa ma charakter nieuzasadniony i dyskryminujący w świetle art. 14 Konwencji.

Zaskarżona decyzja prowadzi również do niczym nieuzasadnionego pozbawienia mnie uprawnień nabytych wyłącznie ze względu na służbę mojego [męża, ojca, inną właściwą osobę] po roku 1990. Zastosowanie dyskryminujących, niczym nieuzasadnionej reguły ograniczenia maksymalnej wysokości mojego świadczenia rentowego do kwoty przeciętnej renty wypłaconej przez ZUS jest w oczywisty sposób sprzeczne z zasadą równości obywateli wobec prawa wyrażoną w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP. Różnicuje bowiem moją sytuację prawną nie tylko w odniesieniu do – negatywnie ocenionego przez ustawodawcę – okresu służby na rzecz tzw. „totalitarnego państwa”, lecz przede wszystkim w odniesieniu do zasad nabywania uprawnień związanych ze służbą po roku 1990. Świadczenia wypracowane i zagwarantowane w III RP są mi bowiem bezpodstawnie odbierane.

Sąd – jako strażnik konstytucyjnych praw i wolności jednostki – powinien mieć na uwadze cel, jaki przyświecał ustawodawcy przy uchwaleniu nowelizacji ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym z 16 grudnia 2016 r., przeprowadzając samodzielną kontrolę zgodności przepisów tej nowelizacji z Konstytucją i EKPCz. Podkreślić bowiem należy, że zgodnie z art. 8 ust. 2 Konstytucji RP jej przepisy stosuje się bezpośrednio, chyba że sama Konstytucja stanowi inaczej. W przedmiotowej sprawie nie ma zatem przeszkód prawnych, aby Sąd dokonał kontroli zaskarżonej decyzji z uwzględnieniem wskazanych w niniejszym uzasadnieniu przepisów Konstytucji RP. Konsekwencją kontroli przez bezstronny i niezawisły Sąd podstawy prawnej decyzji wydanej w mojej sprawie powinna być jej zmiana i pozostawienie mojego świadczenia rentowego w niezmienionej wysokości.

Mając na względzie powyższe wnoszę jak na wstępie.

(własnoręczny podpis)

[imię i nazwisko Odwołującego/-ej się]

W załączeniu:

1. Odpis odwołania wraz z załącznikami dla Organu;
2. [inne załączniki w wypadku szczególnych, indywidualnych okoliczności faktycznych niewynikających z treści decyzji – wymieniane pod kolejnymi numerami].